

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ІВАНА ПУЛЮЯ**

Шадловська Ірина Іванівна

УДК 657

**ОБЛІК, АНАЛІЗ ТА АУДИТ ФОРМУВАННЯ ТА
ВИКОРИСТАННЯ ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ В СИСТЕМІ
УПРАВЛІННЯ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА (НА
ПРИКЛАДІ ФОП Дуркот Роман Теодорович)**

Спеціальність 8.03050901 «Облік і аудит»

**АВТОРЕФЕРАТ
на здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня «магістр»**

Тернопіль – 2017

Дипломною роботою за ОКР «Магістр» є рукопис.

Робота виконана на кафедрі бухгалтерського обліку та аудиту Тернопільського національного технічного університету імені Івана Пулюя

Науковий керівник: кандидат педагогічних наук, доцент
Шостаківська Надія Михайлівна
Тернопільський національний технічний університет
імені Івана Пулюя;

Завідувач кафедри
бухгалтерського обліку і аудиту

О.С. Білоус

Захист відбудеться “21” лютого 2017 р. о 9⁰⁰ годині на засіданні Державної екзаменаційної комісії за напрямом підготовки 8.03050901 «Облік і аудит» Тернопільського національного технічного університету за адресою: 46000, м. Тернопіль, вул. Танцорова 2, ауд. 24.

З дипломною роботою за ОКР «Магістр» можна ознайомитись на кафедрі бухгалтерського обліку і аудиту Тернопільського національного технічного університету за адресою: 46000, м. Тернопіль, вул. Танцорова 2.

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Жорсткі конкурентні умови в сфері господарювання, відмінності у відносинах власності в різних організаційно-правових формах підприємств вимагають підвищення рівня фінансування активів за рахунок власного капіталу, що пов'язано з необхідністю трансформації системи інформаційного забезпечення управління власним капіталом на рівні підприємств різних організаційно-правових форм та прийняття макроекономічних рішень. Бухгалтерський облік як підсистема управління підприємства забезпечує формування інформаційної сукупності даних про власний капітал.

Проблемні питання бухгалтерського обліку формування і змін власного капіталу досліджували провідні вітчизняні та зарубіжні вчені: М.Д. Алексеєнко, Ф. Беста, А.В. Бугайов, Ф.Ф. Бутинець, С.Ф. Голов, Ж.Б. Дюмарше, Г.Г. Кірейцев, М.Д. Корінько, С.Л. Коротаєв, М.Ю. Медведєв, В.Б. Мосаковський, М.М. Мосійчук, В.Ф. Палій, В.М. Пархоменко, Л.В. Пешковська, О.І. Пилипенко, С.В. Пітель, Ф.Є. Поклонський, В.С. Приходько, Н.Д. Прокопенко, М.С. Пушкар, Ж. Ришар, Т.А. Снеткова, Я.В. Соколов, В.В. Сопко, К.С. Сурніна, Н.М. Ткаченко.

Невідповідність облікової практики сучасним вимогам менеджменту, недостатня розробленість методологічних питань обліку власного капіталу, необхідність дослідження знову виникаючих і невирішених у цій сфері питань, пошук шляхів і засобів їхнього вирішення визначили вибір теми дослідження.

Мета і завдання дослідження. Метою дослідження є науково-теоретичне обґрунтування та розробка рекомендацій з удосконалення бухгалтерського обліку операцій з власним капіталом підприємства.

Для досягнення зазначеної мети визначені наступні завдання:

- визначити місце і значення обліково-аналітичного забезпечення формування і змін власного капіталу;
- уточнити складові власного капіталу, що відповідають завданням бухгалтерського обліку;
- проаналізувати можливості організації бухгалтерського обліку щодо інформаційного забезпечення управління власним капіталом;
- розкрити методичні підходи до бухгалтерського обліку операцій з власним капіталом з метою формування комплексу інформаційних моделей його облікового відображення на підприємствах різних організаційно-правових форм;
- проаналізувати можливості удосконалення ведення бухгалтерського обліку власного капіталу на підприємствах різних організаційно-правових форм;
- виявити напрями удосконалення інформаційного забезпечення управління формуванням і змінами власного капіталу підприємства.

Об'єктом дослідження є облікове відображення формування і змін власного капіталу для забезпечення управління ним на ФОП Дуркот Р.Т.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних і практичних питань

організації й методики бухгалтерського обліку власного капіталу на підприємствах.

Методи дослідження. Для розкриття сутності та змісту категорії “власний капітал”, його складових застосовувалися методи теоретичного узагальнення – аналіз і синтез, індукція і дедукція, системний підхід, порівняння, аналогія, абстрагування. Для вивчення теорії та діючої практики облікового відображення власного капіталу підприємств використовувалися методи спостереження, теоретичного узагальнення і порівняння. Методику обліку власного капіталу обґрунтовано за допомогою абстрактно-логічного аналізу, групування.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що положення та пропозиції викладені у роботі можуть бути використані у сфері бухгалтерського обліку та економічного аналізу – для удосконалення нормативного регулювання ведення бухгалтерського обліку та формування показників фінансової звітності щодо власного капіталу з метою достовірного та оперативного відображення операцій зі змін власного капіталу досліджуваного підприємства.

Структура та обсяг дипломної роботи. Робота складається зі вступу, шести розділів, висновків, додатків і списку використаних джерел.

ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ

У вступі обґрунтовано актуальність теми дослідження, визначено мету і задачі дослідження, об’єкт і предмет дослідження, практичне значення отриманих результатів.

У першому розділі “**Теоретичні основи обліку, аналізу та аудиту власного капіталу підприємства**” зосереджено основну увагу на економічній сутності та структурі власного капіталу підприємства. Визначено джерела формування власного капіталу підприємства. Досліджено особливості відображення власного капіталу в системі бухгалтерського обліку.

У другому розділі – “**Організація та методика обліку власного капіталу**” визначено критерії організації діловодства, документування операцій з формування і використання власного капіталу, внесено рекомендації щодо удосконалення процесу розкриття інформації про капітал у реєстрах та фінансовій звітності.

У третьому розділі – “**Інформаційне забезпечення і методика аналізу та аудиту власного капіталу підприємства**” досліджено загальні підходи до організації аналітичного процесу. Розкрито особливості методики організації контрольного процесу.

У четвертому розділі – “**Оцінка складу, динаміки, структури та ефективності використання власного капіталу підприємства**” здійснено загальну оцінку структури власного капіталу підприємства. Проаналізовано динаміку та ефективність використання власного капіталу підприємства.

У п'ятому розділі – “Аналіз системи показників, що характеризують фінансовий стан підприємства” оцінено показники збитковості, а також можливостей мобілізації виявлених резервів підвищення ефективності використання власного капіталу.

У шостому розділі – “Охорона праці та безпека в надзвичайних ситуаціях” оцінено стан охорони праці на підприємстві, а також проаналізовано заходи запобігання або зменшення ступеня ураження, своєчасне надання допомоги на об'єкті (цеху) галузі, розглянуто вплив електромагнітного імпульсу ядерного вибуху на роботу автоматизованої системи управління і заходи захисту.

ВИСНОВКИ

У результаті написання дипломної роботи розглянуто та узагальнено організаційно-методологічні аспекти обліку, аналізу і аудиту власного капіталу, що призвело до отримання наступних наукових результатів:

1. На сьогодні проблема формування капіталу особливо загострюється, оскільки має місце неврегульованість питання відповідальності власників за своїми зобов'язаннями перед кредитором, незахищеність акціонерів від шахрайства на ринку цінних паперів та відсутність ринку власників корпоративних прав.

2. Погляди на природу капіталу є найрізноманітнішими, але серед них простежується дві істини, характерні для більшості групувань: Капітал здатний приносити доходи. Капітал ототожнюється з інвестиційними ресурсами.

3. Початок діяльності підприємства базується на власній фінансовій базі, яка виступає у вигляді власного капіталу. Власний капітал є одним із найістотніших і найважливіших для підприємства показників, оскільки показує: забезпеченість коштами для функціонування підприємства; кредитоспроможність підприємства; платоспроможність підприємства.

4. Відповідно до чинного законодавства, підприємство володіє вартістю отриманих активів на правах власності (приватне, акціонерне), повного господарського відання (державне) або оперативного управління (казенне). У цей момент новостворене підприємство ще не має зовнішньої заборгованості, тому його статутний капітал визнається відповідно до чинного законодавства власним капіталом, який дорівнює вартості активів.

5. За національним положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», власний капітал - це частина в активах підприємства, що залишається після вирахування його зобов'язань. Власний капітал показує частину майна підприємства, яка фінансується за рахунок коштів власників і власних засобів підприємства. По своїй суті він є не тільки основою для створення підприємства, а й стабільністю і продовженням його господарської діяльності.

6. Враховуючи функції власного капіталу можна зазначити, що його розмір визначає ступінь незалежності та впливу його власників на підприємство, а для кредиторів є показником відповідальності і стабільності підприємства. Чим більший власний капітал і менша кредиторська

заборгованість, тим кращі стосунки у підприємства з різними юридичними і фізичними особами.

7. Наявність власного капіталу швидко визначається за балансом, наприклад можна розрахувати коефіцієнт маневреності власного капіталу, коефіцієнт оборотності власного капіталу, коефіцієнт рентабельності власного капіталу тощо. Але якщо необхідна більш детальна інформація щодо змін, які відбулися у власному капіталі та їх причини, тоді беруться до уваги показники звіту про власний капітал.

8. В цілому за досліджуваний період величина власного капіталу підприємства у 2016 році знизилась на 463 тис. грн., або на 19,4 %. Таке зниження насамперед було зумовлене збільшенням збитків на 463 тис. грн. або 23,8%, що призвело до змін у його структурі.

Частка зареєстрованого капіталу підприємства на кінець 2015 та 2016 року становила 0,8% та 1%. Разом з тим відбулося збільшення частки додаткового капіталу, який незважаючи на це, продовжує залишатися першим (за питомою вагою) елементом власного капіталу. На його частку на початок періоду припадало 180,6% власного капіталу, на кінець періоду — 224,2 %. На 43,9% збільшилася частка непокритого збитку, яка на кінець періоду становила -125,5 %.

9. Збитковість власного капіталу у 2016 році знизилась в основному за рахунок негативної фінансової структури та зниження збитковості продаж. Збитковість власного капіталу у 2015 році знизилась в основному за рахунок негативної фінансової структури та зниження оборотності капіталу. Позитивно вплинули на показник, що досліджується, зменшення збитковості продаж.

Досягти зниження збитковості власного капіталу можна за рахунок змін у структурі майна. Для цього слід знизити величину необоротних активів, що дасть змогу збільшити величину поточних активів, а отже, короткострокових пасивів.

Список підготовлених до друку праць за темою дипломної роботи:

1. Шадловська І.І. Особливості обліку власного капіталу на вітчизняних підприємствах / І.І. Шадловська // Тези Міжнародної науково-практичної конференції «Розвиток соціально-економічних систем в геоeкономічному просторі: теорія, методологія, організація обліку та оподаткування» (м. Тернопіль, 2017 року).

АНОТАЦІЯ

Шадловська І.І. Облік, аналіз та аудит формування та використання власного капіталу в системі управління діяльністю підприємства (на прикладі ФОП Дуркот Роман Теодорович). – Рукопис.

Дипломна робота за спеціальністю 8.03050901 – Облік і аудит. – Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя. – Тернопіль, 2017.

Дипломна робота спрямована на вирішення питання обліково-

аналітичного забезпечення управління складовими власного капіталу для покращання показників фінансового стану підприємств різних організаційно-правових форм.

Бухгалтерський облік та економічний аналіз призначені забезпечити формування та інтерпретацію інформації про формування та зміни власного капіталу підприємств. Досліджено сутність категорії “власний капітал”, визначено його складові як об’єкти бухгалтерського обліку з урахуванням зарубіжної і вітчизняної практики господарювання. Розкрито питання організації та відображення в обліку операцій з формування і змін власного капіталу на підприємствах різних організаційно-правових форм у частині методичної складової. Запропоновано рекомендації щодо удосконалення аналітичних процедур з оцінки та визначення ефективності використання власного капіталу підприємства.

Ключові слова: власний капітал, організаційно-правова форма підприємства, бухгалтерський облік формування і змін власного капіталу.

ANNOTATION

Shadlovska I.I. Accounting, analysis and audit formation and use of the equity in the management of enterprise (for example FOP Durkot Roman Teodorovich). - Manuscript.

Diploma work after speciality 8.03050901 is Account and audit. It is the Ternopil national technical university of the name of Ivana Pulyuya. It is Ternopil, 2017.

Thesis aims to address the issue of registration-analytical maintenance of components of equity to improve financial ratio of different legal forms.

Accounting and economic analysis are intended to ensure the formation and interpretation of information about the formation and changes in equity companies. The essence of the category of "equity" is defined as its component objects accounting on the basis of foreign and domestic agricultural practice. Exposed the organization and recording operations on the formation and change of equity in enterprises of different organizational forms in terms of methodological component. The recommendations for improving the analytical procedures to assess and determine the efficiency of the equity of the company.

Keywords: equity, legal form, accounting formation and changes in equity.